

NĚKTERÉ ZVLÁŠTNÍ ZPŮSOBY DOKAZOVÁNÍ

(3. kap.)

doc. JUDr. Jaroslav Fenyk, Ph.D., JUDr. Jan Hlaváček, JUDr. Pavel Kroulík

Novela trestního řádu č. 265/2001 Sb. zavedla pět zvláštních způsobů dokazování, resp. samostatných důkazních prostředků, jimž jsou konfrontace, rekognice, vyšetřovací pokus, rekonstrukce a prověrka na místě (§ 104a–§104e). Platný trestní řád se snaží vyhovět požadavkům praxe a nadále považuje tyto prostředky - oproti dřívější obecné a neúplné úpravě v § 93 odst. 2 a § 94, navíc zaměřené nepřesně ve vztahu k výsledku obviněného, nebo považované za způsoby ohledání³⁸ - za samostatné způsoby dokazování, resp. samostatné trestněprocesní úkony. Ustanovení § 93 odst. 2 o rekognici ovšem nedoznalo změny, takže trestní řád nyní upravuje způsob provádění tohoto důkazního prostředku na dvou místech.

Zákon stanoví v jednotlivých ustanoveních procesní podmínky provedení těchto důkazních prostředků. Vedle trestněprocesní povahy jsou kriminalistickou vědou považovány za **metody kriminalistické praktické činnosti**, zejména pokud jde o plánování, taktiku provedení a jejich dokumentaci.

II. Rekognice (§ 104b, resp. § 93 odst. 2)

Rekognice, resp. poznávací řízení, je důkazním prostředkem, spočívajícím v tom, že podezřelý, obviněný nebo svědek znovu poznává a tím ztotožňuje konkrétní osobu či věc.

V kriminalistice je rekognice považovaná za samostatnou metodu kriminalistické praktické činnosti sloužící k identifikaci osob nebo věcí. **Význam** rekognice spočívá v získávání nových a prověřování již existujících důkazů. Výsledek rekognice může sloužit jako důkaz pouze tehdy, je-li individuální totožnost zjištěna, nebo naopak vyvrácena.

Rekognice se koná, je-li pro trestní řízení důležité, aby **podezřelý, obviněný nebo svědek** (dále jen „ztotožňující osoba“) **znovu poznal osobu** (dále jen „ztotožňovaná“ nebo „poznávaná osoba“) **nebo věc**, případně zvíře a **určil tím jejich totožnost**.

Znovu poznávaná osoba (stejně jako zvíře) může být živá či mrtvá. Věc může být movitá i nemovitá. Živou osobou bývá nejčastěji podezřelý nebo obviněný, méně častěji je objektem rekognice svědek. U mrtvol se rekognicí zjišťuje jejich totožnost. Věci movité bývají nejčastěji předměty odcizené, nebo ty, které sloužily jako zbraň či nástroj ke spáchání trestného činu, a dále věci, které pachatel na místě činu zapomněl, odhodil nebo ponechal. Rekognice nemovitých věcí se v praxi neprovádí, vhodnější je prověrka výpovědi na místě.

Objekty jsou při rekognici poznávány buď ve skupině s dalšími podobnými objekty, nebo samostatně (typické při rekognici mrtvol), anebo postupně jedna po druhé (např. při znovupoznání podle hlasu, chůze apod.).

Základními druhy jsou rekognice objektů představených in natura a rekognice podle jejich obrazu (zpravidla fotografie).

K provádění rekognice se vždy přibere alespoň jedna osoba, která není na věci zúčastněna.

Rekognice by měla být považována za neopakovatelný úkon trestního řízení (§ 160 odst. 4), protože opakované představování poznávané osoby (případně věcného objektu) může vést k nežádoucímu ovlivňování poznávacích schopností **ztotožňující osoby**. Jestliže například po spáchání činu je podezřelý předveden před ztotožňující osobu, aniž byly splněny procesní podmínky rekognice, a teprve poté je prováděna řádná rekognice, lze mít pochybnosti o věrohodnosti takto provedeného úkonu. Taková situace může v praxi snadno nastat. Pokud *kriminalista* předvolává k výsledku svědky a poškozené bez rozmyšlení, mohou se setkat v čekárně, na schodišti policejní budovy apod. Variant je bezpočet. Dlužno dodat, že v prvopočátku vyšetřování kauzy ještě ani nemusí být rozhodnuto o provedení rekognice.

Na druhé straně ustanovení § 104b odst. 4 věta druhá nevylučuje provedení procesně použitelné rekognice in natura, které předcházela rekognice podle fotografií. Tyto úkony na sebe ale nesmí bezprostředně navazovat.

Je třeba předeslat, že rekognice velice často bezprostředně předchází zahájení trestního stíhání konkrétní osoby, protože často až na jejím základě lze někoho obvinít. Právě s tím je spojena celá řada různých úskalí.

Pro rekognici prováděnou před zahájením trestního stíhání platí ustanovení § 158a. Není ovšem zřejmé, zda účast soudce je nezbytná při všech druzích rekognic (např. podle fotografií, při ztotožňování věcí aj.). Tato podmínka se v těchto případech jeví jako nepřiměřená povaze a významu úkonu.

K rekognici je však třeba přibrat nezúčastněnou osobu (§ 104b odst. 1). Soudce takovou osobou není.

K určitým pochybnostem může dojít i tehdy, je-li rekognice provedena jako neodkladný a neopakovatelný úkon za přítomnosti soudce. Ten svojí přítomností totiž garantuje určitou objektivitu provedeného úkonu, ale už ne to, zda se jedná o neodkladný a neopakovatelný úkon. Tuto otázku posuzuje soud při hlavním líčení a stává se, že je někdy jiného názoru. Za takových okolností by se rovněž nemělo k výsledkům rekognice přihlížet.

Praktické provedení rekognice v širším slova smyslu lze rozdělit do **několika fází**.

V první řadě je třeba rozhodnout, **zda vůbec k rekognici přistoupit**. Z ryze praktického hlediska musí *kriminalista* bedlivě zvážit, zda k usvědčení pachatele nejsou k dispozici jiné (hodnovnější) důkazy, jako například jednoznačný znalecký posudek, výpověď svědka apod. Rozhodně je na zvážení provádět rekognici tehdy, kdy ztotožňující osoba při výslechu uvede, že si vůbec není jistá, zda je schopna poznávanou osobu identifikovat. Mohlo by se totiž snadno stát, že nepovedenou rekognicí by byl nanejvýš vyroben silný „anti-důkaz“ ve prospěch skutečného pachatele.

Pokud *kriminalista* dospěje k rozhodnutí, že provedení rekognice bude účelné, musí zabránit tomu, aby ztotožňovaný objekt nebo jeho fotografie byly ukázány ztotožňující osobě ještě před rekognicí, za druhé musí zabránit tomu, aby se dodatečně ukázala potřeba opakovat rekognici a za třetí zajistit kvalitní zadokumentování rekognice. S ohledem na proces zapominání by měla být rekognice provedena co nejdříve po spáchání trestného činu.

V rámci přípravy rekognice je nutné detailně stanovit místo a podmínky provedení rekognice, vybrat vhodné figuranty, zajistit bezpečnost zúčastněných osob (včetně zabránění útěku podezřelého či obviněného), určit způsob dokumentace úkonu a připravit materiálně-technické podmínky k provedení rekognice.

Místo, kde bude provedena rekognice, by se mělo co nejvíce podobat místu, kde ztotožňující osoba viděla poznávanou osobu, a to včetně světelných podmínek apod. Je to důležité v případech, kdy například svědek tvrdí, že viděl z jedoucího auta konání pachatele a je schopen ho poznat. Organizovat rekognici v **exteriéru** může být v praxi velký problém. Obvykle bude tento způsob rekognice přicházet v úvahu tehdy, když má svědek poznat pachatele trestného činu, například podle způsobu chůze. Bude účelné, když svědek bude ztotožňovanou osobu pozorovat z úkrytu a bez toho, že by osoba o rekognici věděla. To proto, aby nemohla vědomě měnit dynamické znaky chůze. Ačkoliv tento způsob rekognice je přípustný, musí být předem promyšleno jeho zprocesnění.

Ve většině případů, kdy konkrétní místo setkání ztotožňované a ztotožňující osoby není zase až tak důležité, provádí se rekognice v **interiéru**, v dostatečně velké místnosti. Řada policejních objektů je vybavena speciálně upravenou místností s průhledem přes tzv. polopropustné zrcadlo, odkud ztotožňující osoba pozoruje mezi figuranty osobu ztotožňovanou.

Zákon v § 104b stanoví, že poznávaná osoba se ukáže ztotožňující osobě mezi **nejméně třemi dalšími osobami** (figuranty). Kriminalistické praxe ale doporučuje více figurantů, obvykle pět, ne však více jak osm. Může nastat problém s výběrem figurantů, je-li rekognice prováděna s cizincem nebo příslušníkem některého minoritního etnika. O to více je důležitá příprava úkonu. (Samozřejmě, tato zásada neplatí při rekognici mrtvol – viz dále.)

Výběr vhodných figurantů opravdu nelze podceňovat, má bezprostřední vliv na výsledek, ale také na možnost zpochybnění úkonu. Výběrem figurantů se rozumí vyhledání typově podobných osob s přibližně stejnou tělesnou výškou a hmotností, s podobnou úpravou vlasů, vousů a celkovou vizáží; jestliže ztotožňovaná osoba nosí brýle (a ztotožňující osoba to při výslechu uvede), musí je mít i figuranti, což se týká i dalších pomůcek (hole, berle) nebo i oblečení. Není proto možné postavit mladého Roma mezi pět starších policistů a domnívat se, že jsou naplněny kriminalisticko-taktické podmínky rekognice. Za určitých výjimečných okolností (rekognice s dítětem) sice lze využít služeb divadelního maskéra, ale musí to mít logický smysl.

Rekognice **musí být dokumentována protokolem**, který všichni přítomní podepíší. Protokol je nezbytné **doplnit obrazovou dokumentací**, vhodná je fotodokumentace nebo videodokumentace. Pokud je prováděna rekognice podle hlasu, samozřejmostí musí být **audiozáznam**.

Do přípravné fáze rekognice proto musí spadat i poučení kriminalistických techniků, jak mají provádět fotografickou a video- dokumentaci. Jakkoliv tito policejní profesionálové znají svoje úkoly rutinně, a lze od nich očekávat, že místo rekognice připraví, tj. že je dostatečně nasvítí, umístí do vhodných míst stativy pro kamery, fotopřístroje, mikrofony atd., je třeba předem dohodnout, odkud a v jakém úhlu záběru budou poznávané osoby snímány. Je jim nutné připomenout, že je naprosto nepřipustné, aby kriminalistický technik v průběhu rekognice vyžadoval od ztotožňující osoby, aby se před ztotožňovanou osobou zastavila a před kamerou na ni ukázala. Toto je sice „reportážně efektivní“, ale nikoliv nezbytné, protože to vůbec nezvyšuje důkazní hodnotu úkonu!

Třetí fází je vlastní provedení rekognice.

Ztotožňující osoba **se před rekognicí vyslechne o okolnostech, za nichž ztotožňovanou osobu nebo věc vnímala, a o znacích nebo zvláštnostech**, podle nichž by bylo možné tuto osobu nebo věc poznat. Ztotožňovaná osoba nebo věc, která má být poznána, jí **nesmí být před rekognicí ukázána!**

Výslech ztotožňující osoby před rekognicí je nutné považovat za neopominutelnou zákonnou podmínku; její nesplnění má za následek zpochybnění samotného úkonu. Je však otázkou, zda-li výslech musí být proveden bezprostředně před rekognicí, či lze akceptovat dříve pořízený výslech, například již při oznámení tr. činu. V § 140b tr. ř. se hovoří o výslechu podezřelého, obviněného nebo svědka, z čehož lze usuzovat, že dřívější výslech není vyloučen (patrně nikoli záznam podle § 158 odst. 5 tr. ř.). Rozhodující ale bude, zda-li je v protokolu o výslechu zadokumentováno, že vyslychaná osoba popsala dostatečně podrobně ztotožňovanou osobu a také definovala znaky a markanty, na základě kterých je schopna ji poznat, nebo zda-li na ně byla alespoň dotázána.

Není jisté třeba zdůrazňovat, že vyslychaná osoba musí být také odpovídajícím způsobem **poučena** o připravovaném úkonu (tedy poučením odpovídajícím jejímu postavení) a o trestních následcích křivého obvinění.

Za provedení úkonu **odpovídá kriminalista**. Je na něm, aby zorganizoval přivedení ztotožňované a ztotožňující osoby tak, aby se vzájemně nepotkali. Musí zabezpečit ostrahu prostoru, aby podezřelý či obviněný neutekl (zpravidla to bude ztotožňovaná osoba).

Před rekognicí musí *kriminalista* osobu znovu odpovídajícím způsobem poučit (nestačí poučení učiněné při výslechu), vysvětlit jí, jak se má při rekognici chovat a jaká má práva a povinnosti. Žádný předpis nestanoví, že má být poučena i tak, že může úkon odmítnout, ale lze to odvodit např. z poučení obviněného a také ze zásady, že obviněný nesmí být k ničemu donucován. Přiměřeným způsobem poučí i figuranty, a samozřejmě i ztotožňující osobu.

Ztotožňované osobě musí být umožněno, aby si **sama vybrala libovolné místo** mezi figuranty, stejně tak je jí umožněno, aby si vybrala **číslo**, podle kterého ztotožňující osoba ztotožňovanou osobu následně označí.

Jestliže osoba má být poznána nikoliv podle svého vzezření, ale **podle hlasu**, umožní se jí, aby hovořila v libovolném pořadí mezi dalšími osobami s podobnými hlasovými vlastnostmi.

Jelikož kriminalistická praxe se přiklonila alespoň k jednomu opakování téže rekognice hned po sobě, je třeba dodržet zásadu, že i nové postavení ztotožňované osoby mezi figuranty je plně na její volbě.

V této souvislosti je třeba znovu připomenout důležitou zásadu, že musí být zabráněno jakémukoli přímému styku mezi ztotožňující a poznávanou osobou! POZOR: K takovým situacím je velice, až komicky blízko: setkání v čekárně, na toaletě apod. Variant je bezpočet!

Provedení vlastního poznávacího úkonu, kdy je ztotožňovaná osoba mezi figuranty představena osobě ztotožňující, **je nepochybně nejdůležitější fází celé rekognice**. Z hlediska organizačního musí sehrát vůdčí roli *kriminalista*. V jeho režii musí vše proběhnout. Nikdo jiný (kriminalistický technik, obhájce, ale ani soudce) nesmí do průběhu úkonu zasáhnout. Vše potřebné musí být dohodnuto předem. Velice důležité je, aby kriminalistický technik pohotově dokumentoval i mimické reakce zúčastněných osob, případně gesta. Pro soud není nic významnějšího, jak shlednutí takových reakcí. Jakkoliv ještě není dokončen výzkum v oblasti „videografie“, dosavadní poznatky ukazují, že mimické reakce organismu například vyslychané osoby komentované psychologem nelze ignorovat. V praxi je

výhodné, aby jedna kamera snímala ve velkém detailu ztotožňující osobu a druhá kamera pak jednotlivě představované osoby (osobu ztotožňovanou a figuranty).

Ztotožňující osobě se musí dát **dostatečný čas** na to, aby si v klidu prohlédla představované osoby. Spěch je nepřítel výsledku rekognice! V těch případech, kdy je jí umožněn přímý kontakt s představovanými osobami (nesleduje je přes polopropustné zrcadlo), je vhodné ji předem poučit, že před těmito osobami nemá nic říkat, nemá na sobě nechat znát, že inkriminovanou osobu poznala, v žádném případě by neměla cokoliv na její adresu říkat. Má právo požádat *kriminalistu*, aby se osoby otočily tak, aby mohla sledovat jejich obličej z profilu či zezadu, aby promluvily, aby se prošly, anebo udělaly nějaký pohyb, který by usnadnil rozhodování. Vhodné je, aby byl v průběhu úkonu *kriminalista* tzv. po boku ztotožňující osoby (byl jí morální oporou).

Jak už je uvedeno, není takticky správné vyžadovat od ztotožňující osoby, aby přímo před představovanými osobami, mezi kterými stojí pachatel, označila toho, koho poznává. Navíc, řada osob ani není ochotna na něco takového přistoupit - tedy na místě přímo ukázat na pachatele a čelit jeho eventuální reakci. Jestliže je něco podobného neprofesionálně vyžadováno, ztotožňující raději řekne, že nikoho nepoznává. Znovupoznání tváří v tvář je pro ztotožňující osobu psychicky velice náročné a emotivní. Na druhé straně je zde šance pachatele zvrátit probíhající proces dokazování jeho trestné činnosti na svou stranu. Strach a emoce je potřeba poškozenému či svědkovi pomoci zvládnout.

Po prohlédnutí představovaných osob by měla být ztotožňující osoba **odvedena stranou** (do zázemí) a před *kriminalistou*, případně obhájcem a dalšími nezúčastněnými osobami uvedla, **koho** (samozřejmě podle čísla) z představených osob považuje za osobu ztotožňovanou **a proč**. Toto (včetně onoho „proč“) je nutné **protokolárně zadokumentovat**; současně je provedena **obrazová dokumentace**.

Snad jenom pro doplnění: Vždy je třeba – z důvodů procesní hodnověrnosti - aby ztotožňující osobu (v okamžiku, kdy stranou vyjadřuje své názory) **doprovázel** - vyjma *kriminalisty* - též její obhájce, příp. obhájce obviněného (pokud existuje), a aby všechny její výroky byly dokonale dokumentovány (viz výše).

Sepsání protokolu o rekognici je nutné věnovat patřičnou pozornost, jeho obsahovou stránku nelze podceňovat. Do protokolu se popíše, která osoba byla poznána a podle jakých markantů. Protokol podepíše všechny osoby zúčastněné na rekognici.

Příklad: V tomto okamžiku není důležité, aby v protokolu o rekognici bylo uvedeno, že osoba X. Y. je pachatelem znásilnění Kamily N., jež je ztotožňující osobou. Daleko důležitější bude zadokumentovat, že Kamila N. označila při prvním kole rekognice, že poznávaná osoba stála mezi ostatními s číslem tři, ve druhém kole rekognice s číslem pět, a že toto poznání se opírá o fakt, že onen muž s číslem tři, resp. pět má vysoké čelo, zrzavé vlasy, vpravo na tváři má bradavici a na levém předloktí má tetování znázorňující srp a kladivo. A také že mluví rusky. Pokud se tyto údaje shodují s tím, co poškozená uvedla při výslechu předcházejícímu rekognici, byl nade vší pochybnost pořízen hodnověrný důkaz.

Výsledek rekognice se hodnotí:

- z věrohodnosti výslechu,
- z věrohodnosti prohlášení ztotožňující osoby při rekognici,
- z porovnání obsahu výslechu a prohlášení ztotožňující osoby,
- z porovnání obsahu výslechu se skutečnými znaky ztotožňované osoby,
- z procesního postavení a věrohodnosti ztotožňující osoby,
- z porovnání důkazu získaného rekognicí s jinými důkazy ve věci.

Již bylo poznamenáno, že dobře vybavené policejní pracoviště má k dispozici **místnost pro rekognice s polopropustným zrcadlem**. Tyto místnosti by měly být použity vždy, když se jedná o trestný čin spáchaný na **nezletilém**, nebo i dospělém po traumatizujícím zážitku. I za cenu, že taková osoba bude převezena tam, kde takovou místnost mají.

Opakovaně zdůrazňujeme, že celá řada „speciálních“ rekognic (myšleno těch, kdy ztotožňovaná osoba pozorovala činnost pachatele nebo průběh trestné činnosti v exteriéru, z okna svého bytu,

z projíždějícího auta apod.), vyžaduje důkladnou a velmi sofistikovanou přípravu tohoto úkonu. Kriminalistická praxe je bohatá a opravdu záleží na důvtipu *kriminalistů*.

Pro **rekognici mrtvol** platí výše uvedené zásady přiměřeně. Je nutné mít na zřeteli, že znovupoznání mrtvoly se zpravidla provádí s osobou blízkou, příbuzným či známým, takže je nutné počítat s emocemi, které budou tyto osoby ovlivňovat. Ztotožňující osobu je nutné předem upozornit na skutečnost, že bude hledět do tváře mrtvole a je nutné odhadnout, zda tento pohled unese. Rekognice se zpravidla provádí ve zdravotnickém zařízení (pitevna) v doprovodu soudního lékaře. Mrtvolu je nutné před ukázáním ztotožňující osobě vhodně upravit (očistit, omýt) a přikrýt prostěradlem. Ztotožňující osobě se obvykle ukazuje jen obličej mrtvoly, případně ty části těla, na kterých jsou zvláštní znamení (tetování, mateřská znamení, bradavice apod.), podle kterých je schopná ji identifikovat. Torza mrtvol (letecké nehody) se znovu poznávají jen zcela výjimečně. Z etických důvodů není vhodné samotný okamžik znovupoznání mrtvoly osobou příbuznou dokumentovat fotograficky nebo videozáznamem. Naprosto postačuje protokol. To ale neznamená, že se nepořídí kvalitní obrazová dokumentace těla mrtvoly, jejího ohledání a pitvy.

Není-li možné ukázat osobu, která má být poznána, in natura, rekognice se provede **podle fotografie**, která se předloží ztotožňující osobě spolu s obdobnými fotografiemi. I v tomto případě by bylo možné využít zákonnou podmínku, totiž fotografii poznávané osoby předložit mezi dalšími nejméně třemi jinými fotografiemi osob, ale kriminalistická praxe naopak v případě rekognice podle fotografie doporučuje, aby soubor „balastních“ fotografií byl mnohem větší. Jde o to, že ani portrétní fotografie (užívané v cestovních pasech, občanských či řidičských průkazech) nikdy neposkytují tolik informací, jako je tomu při přímém pozorování osoby. Na fotografických snímcích jsou osoby zobrazeny v různých úhlech pohledů, jejich mimika v době expozice snímku může zkreslit celkové vzezření osoby, nelze pominout ani dobu, která uplynula od pořízení snímku.

Rekognice podle fotografie nesmí bezprostředně předcházet rekognici ukázáním osoby.^{xxx)}

Má-li být poznána věc, ukáže se tato ztotožňující osobě **ve skupině věcí pokud možno téhož druhu**. Rekognice se zpravidla provede ve vhodné místnosti, kde se na ploše rozmístí objekty rekognice. Poškozený se poučí ve smyslu jeho procesního postavení a současně se upozorní, že pokud pozná věc z jeho majetku, je povinen popsat, podle jakých znaků ji poznává. Následně se mu umožní, aby si objekty prohlédl a vybral z nich, které jsou jeho majetkem. O znovupoznání věcí se sepíše protokol, a provede se fotografická dokumentace. *Kriminalista* rozhodne, zda-li a kdy budou ztotožněné věci vydány poškozenému, pokud nebude nutné je použít jako věci doličné pro hlavní líčení, nebo pokud se nejedná o věci, které podléhají zvláštnímu povolovacímu režimu (zbraně) a bude o nich nutné rozhodnout jinak.

Pro rekognici platí podpůrně ustanovení o výpovědi obviněného a svědka.

Provádí-li se rekognice s osobou **mladší než patnáct let**, užije se přiměřeně ustanovení § 102. Zejména v těchto případech je velmi vhodné přibrat k úkonu ještě další osoby, například zkušeného pedagoga nebo osobu mající zkušenosti s výchovou mládeže (§ 102 odst. 1), psychologa apod.

Rekognici za přítomnosti **svědka, jehož totožnost se utajuje** z důvodů uvedených v § 55 odst. 2, lze za podmínek utajení jeho podoby a osobních údajů provést, pokud je svědek poznávající osobou.

^{xxx)} Existuje sice usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. 8 To 3/99 z 25. 1. 1999, které tvrdí opak: „Přestože je rekognice vzhledem ke své povaze úkonem zásadně neopakovatelným, není vyloučeno, aby byla opakována rekognice provedená nejdříve podle fotografií a poté na základě výběru mezi několika ukázanými osobami. Tento postup byl navíc v projednávané trestní věci více než důvodný, neboť teprve na základě rekognice podle fotografií byl zjištěn obžalovaný jako podezřelá osoba a mohlo mu být sděleno obvinění“. Lze však mít za to, že jde o poněkud zvláštní názor, který nejspíš nebude kriminalistickou ani justiční praxí akceptovatelný.

^{xx)} Existuje sice usnesení Vrchního soudu v Praze sp. zn. 8 To 3/99 z 25. 1. 1999, které tvrdí opak: „Přestože je rekognice vzhledem ke své povaze úkonem zásadně neopakovatelným, není vyloučeno, aby byla opakována rekognice provedená nejdříve podle fotografií a poté na základě výběru mezi několika ukázanými osobami. Tento postup byl navíc v projednávané trestní věci více než důvodný, neboť teprve na základě rekognice podle fotografií byl zjištěn obžalovaný jako podezřelá osoba a mohlo mu být sděleno obvinění“. Lze však mít za to, že jde o poněkud zvláštní názor, který nejspíš nebude kriminalistickou ani justiční praxí akceptovatelný.

Po provedení rekognice se podezřelý, obviněný nebo svědek vyslechnou znovu, je-li třeba odstranit rozpor mezi jejich výpovědí a výsledky rekognice.

Jako zajímavost je možné na závěr uvést, že rekognice bývá napadána připomínkami obviněného nebo jeho obhájce daleko častěji jak rekonstrukce, vyšetřovací pokus či prověrka na místě. Důvod je zřejmý: Právě rekognice většinou vede k usvědčení pachatele a často bývá proti němu jediným nebo hlavním důkazem. Ostatní zmíněné úkony již jsou zpravidla prováděny po zahájení trestního stíhání, vyžadují určitou součinnost a více méně již mají spíše upřesňující, či precizující význam. Proti tomu má rekognice význam zásadní.

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY

1. ZÁKONY

- Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících.
- Vyhláška č. 37/1967 Sb., k provedení zákona o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 137/2001 Sb., o zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením a o změně zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

2. INTERNÍ AKTY ŘÍZENÍ POLICEJNÍHO PREZIDIA ČESKÉ REPUBLIKY

- Závazný pokyn policejního prezidenta (dále jen „ZP PP“) č. 100/2001 ke kriminalistickotechnické činnosti Policie ČR ve znění ZP PP č. 84/2004.
- ZP PP č. 55/2002, kterým se stanoví jednotný postup Policie České republiky při zpracování osobních údajů při plnění úkolů Policie České republiky v souvislosti s trestním řízením.
- ZP PP č. 130/2001, kterým se upravuje postup Policie České republiky při plnění úkolů v trestním řízení, ve znění pozdějších předpisů (41/2004, 78/2004, 88/2004, 12/2006).

3. PUBLIKACE

Hlaváček, J. – Protivinský, M.: Praktická kriminalistika, vyd. Kriminalistický ústav Praha Policie ČR, 2007.

Chmelík, J. a kol.: Rukověť kriminalistiky, vyd. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., Plzeň, 2005.